

**Міністерство внутрішніх справ України
Одеський державний університет внутрішніх справ**

**Роль та місце правоохоронних органів
у розбудові демократичної правової держави**

**Матеріали
XII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції**

26 березня 2020 року

Одеса
ОДУВС
2020

УДК 351.74
Р68

Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення
статей, які суттєво перевищували пропоновані обсяги

Роль та місце правоохоронних органів у розбудові демокра-
Р68 тичної правової держави: матеріали XII міжнар. наук.-практ.
інтернет-конф., м. Одеса, 26 березня 2020 р. Одеса: ОДУВС,
2020. 268 с.
УДК 351.74

ДОСВІД ІСПАНІЇ ТА ФРАНЦІЇ В НОРМАТИВНО-ПРАВОВОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РИНКУ ЗЕМЛІ

Місце України у глобальному рейтингу орних земель у їх співвідношенні до загальної площі займаної території – найвище із результатом 71,87%. Для України, яка задекларувала європейський вектор побудови внутрішньої та зовнішньої політики, корисним буде розгляд досвіду тих країн, які за кількісними характеристиками земельних ресурсів на європейському континенті найбільш подібні до нас. Серед країн-учасниць Європейського Союзу до двадцятки найбільш багатих на орні землі держав світу належать Франція та Іспанія. Тому цікаве розглянути досвід регулювання земельного ринку саме в цих країнах.

Серед країн-членів ЄС у загальносвітовому рейтингу орних земель Іспанія посідає 16 місце, а за співвідношенням орних земель до загальної площі країни – 2 місце із показником 62,83%, тобто більш ніж половина території цієї країни – найцінніший земельний ресурс.

Щодо форм власності на землю, то в Іспанії, яка характеризується найбільшими показниками нерівномірності володіння земельними ресурсами в Європі, майже 70% сільськогосподарських земель, за даними звіту Міністерства сільського господарства, рибальства і продовольства за 2018 р., належать фізичним особам, 7,43% – державі, 11,14% – комерційним компаніям, 2,61% – кооперативам [1].

Ринок земель сільськогосподарського призначення в Іспанії регулюється загальнонаціональним законодавством і земельним законодавством автономних регіонів. Згідно ст. 148 Конституції Іспанії, питання землеробства і розвитку земельних ділянок віднесено до компетенції автономних співтовариств [2] (за формою територіально-державного устрою Іспанія є державою автономій, яких налічується сімнадцять). У зв'язку з цим, як справедливо зазначає М. М. Авер'янова, «основою формування конституційних моделей земельно-правового устрою зарубіжних країн виступає та суспільно-економічна формація, яка склалася в державі, оскільки земельні відносини, насамперед право власності на землю і гарантії його реалізації, безпосередньо пов'язані із політичним та економічним устроєм, який встановлений у тій чи іншій державі на тому чи іншому етапі її історичного розвитку» [3, с. 29].

Основою земельного законодавства Іспанії щодо регулювання питань права власності на землю є Королівський законодавчий декрет № 7/2015 від 30 жовтня (його ще називають Земельним законом №7/2015) [4], який регулює права і обов'язки, що випливають із землекористування, і є обов'язковим на всій території Іспанії. Державна політика щодо регулювання ринку землі в Іспанії спрямована, перш за все, на запобігання надмірної концентрації землі і не допущення надмірного подріблення ділянок землі. Відповідно до Земельного закону Іспанії, забороняється отримувати в оренду понад 50 га зрошуваних земель або 1 тис. га екстенсивних пасовищ. В оренді перебуває майже 20% земельних ділянок, мінімальний термін оренди становить 6 років, максимальний – 15 років. Розмір орендної плати орієнтований на стандарти, встановлені владою. Особлива увага при купівлі/продажу приділяється питанням збереження цільового призначення земель сільськогосподарського призначення, також висуваються професійні вимоги до власників земель. В Іспанії право на земельні ділянки реєструється у Поземельному реєстрі, але перехід цього права, як і у Франції, здійснюється за допомогою договору, а не реєстрації права.

Питання оподаткування земельних відносин віднесені до компетенції муніципальних органів. З п'яти податків, які формують дохідну частину муніципальних бюджетів, два безпосередньо пов'язані з землею: податок на нерухоме майно та податок на приріст вартості земельних ділянок у межах міста. Так, в Іспанії з несільськогосподарських земель сплачують поземельний податок у розмірі 0,4% від їх вартості, з сільськогосподарських земель – 0,3%. Що стосується формування в Іспанії цін на землі сільськогосподарського призначення, то середня ціна у 2017 р. складала 10082 євро/га (у 2012 р. – 9700 євро/га), при цьому розподіл цін на землю серед територіальних співтовариств нерівномірний.

Що стосується прав іноземців на купівлю земель сільськогосподарського призначення, то іспанське законодавство у цьому питанні громадянам та іноземцям надає рівні права. Однак існують певні обмеження, оскільки, наприклад, на прибережну зону поширюється виняткове право державної власності, тобто ці ділянки землі повинні знаходитися не ближче, ніж за 150 метрів від берега моря.

Франція серед країн-членів ЄС у загальносвітовому рейтингу площі орних земель посідає 15 місце, а за співвідношенням орних земель до загальної площі країни – 3 місце із показником 57,90%. Площа використовуваних сільськогосподарських угідь Франції складає близько 30 млн. га, або 0,5 га на кожного громадянина.

Основою земельного законодавства Франції є Цивільний кодекс, Кодекс навколишнього середовища, Податковий кодекс, закон «Про орієнтацію сільського господарства» 1960 р., «Хартія французького сільського господарства» 1962 р. (так званий Сільськогосподарський кодекс), згідно з якими власність на земельні ресурси може бути приватною, державною і муніципальною. Також у Франції діє складна система регіональних нормативно-правових актів (у країні 96 муніципальних утворень) з багатьох питань володіння, користування і розпорядження землею, що знаходиться у приватній власності.

У законодавстві Франції земля як об'єкт права власності відноситься до нерухомого майна. Право власності на землю поширюється на те, що знаходиться над землею та під нею. Власник земельної ділянки має право висаджувати на власний розсуд аграрні культури, зводити будівлі та споруди на поверхні землі, а також під землею, здійснювати виїмку ґрунту, за умови дотримання встановлених правил про надра та обмежень у цій сфері. У зміст права власності на землю у Франції входить також так зване право придбання, суть якого полягає у тому, що право власності на землю поширюється також на усе, що вона виробляє, на усі речі штучного і природного походження (ст. 516 ЦК Франції) [5, с. 104]. Нині існує два права власності: повне володіння і власність шляхом розчленування. Нове право власності, що відокремлює будинок від землі, було реалізовано шляхом прийняття у 2019 р. відповідного закону. Таким чином, людина може володіти стінами свого будинку, але не землею, на якій він побудований.

Будь-які договори купівлі/продажу чи оренди земельних ділянок у разі зміни землекористувача передбачають отримання спеціального дозволу, при цьому акцент робиться саме на фактичному землекористуванні. Так, у разі, коли змінюється власник землі, а орендар залишається тим же, дозвіл не потрібен, а якщо змінюється орендар, а власник залишається, то дозвіл навпаки, потрібен. У 2018 р. у Франції було зафіксовано рекордну кількість продажів земельних ділянок – 90810, що еквівалентно 404400 га. ЦК Франції передбачає можливість вилучення у власників земельних ділянок, які не використовуються або нераціонально використовуються з виплатою компенсації. Така система контролю за зміною фактичних землекористувачів забезпечує збереження їх цільового використання. У Франції, як і в Іспанії, умовою створення нового фермерського господарства є наявність у фермера досвіду роботи та відповідної кваліфікації.

Право іноземців на набуття ними права власності на землі сільськогосподарського призначення у Франції майже не обмежується, виключенням є лише землі виноградників, які визнані загальнодержавним надбанням та є виключною власністю держави і продажу на підлягають, та договори щодо продажу земельних ділянок, вартість яких перевищує 38 млн. євро, що потребує дозволу SAFER.

Роздуми щодо того, чи є корисним для України досвід країн, які мають дещо інші традиції землеробства і нині перебувають в іншому соціально-економічному становищі, дозволили сформулювати відповідь на це питання – так, це є необхідним. І цьому є пояснення. Перш за все, Франція і Іспанія пройшли тривалий шлях у побудові сучасної моделі земельних відносин, при цьому слід зазначити, що приватна власність на землю у цих країнах існувала завжди. Результатом розвитку цих відносин є як позитивні, так і негативні тенденції. При проведенні земельних перетворень необхідно, очевидно, більшою мірою, звертати увагу на негативні тенденції, оскільки це дозволяє вчитися на чужих помилках з метою уникнення власних.

Література

1. Informe Anual de la publicación Análisis y Prospectiva serie Indicadores correspondiente al año 2018 / Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación. 2019. Madrid, 220 p. URL: https://www.mapa.gob.es/es/ministerio/servicios/analisis-y-prospectiva/informe_anual_indicadores2018__tcm30-513683.pdf (дата звернення: 19.02.2020).
2. Конституция Испании от 27.12.1978 г. URL: <http://vivovoco.rsl.ru/VV/LAW/SPAIN.HTM> (дата звернення: 10.02.2020).
3. Аверьянова Н. Н. Конституционное регулирование земельных отношений в зарубежных странах. *Журнал зарубежного законодательства и сравнительного правоведения*. 2016. № 6. С. 29–34.
4. Ley de Suelo y Rehabilitación Real Decreto Legislativo 7/2015, de 30 de octubre de 201. URL: <https://www.boe.es/boe/dias/2015/10/31/pdfs/BOE-A-2015-11723.pdf> (дата звернення: 19.02.2020).
5. Чаплин Н. Ю. Основы правового регулирования земельных отношений в России и зарубежных странах. *Журнал зарубежного законодательства и сравнительного правоведения*. 2019. № 3. С. 98–112.

ЗМІСТ
**СЕКЦІЯ 1. СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВІ ТА ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ:
ПРІОРИТЕТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.**

<i>Алеєв О. О.</i> ПРОТИДІЯ ТА ПОПЕРЕДЖЕННЯ БУЛІНГУ В НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ.....	4
<i>Андрієнко І. С.</i> ЩОДО СУТНОСТІ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У ПРАВІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	5
<i>Антоненко О. А.</i> НОРМАТИВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЬОВАНОЇ ПОСТАВКИ ЯК ФОРМИ КОНТРОЛЮ ЗА ВЧИНЕННЯМ ЗЛОЧИНУ.....	7
<i>Афанасенко С. І.</i> ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ У РОЗБУДОВІ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ: РОЛЬ ТА МІСЦЕ.....	9
<i>Балтовский О. А., Сіфоров О. І.</i> ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ АДАПТИВНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ.....	10
<i>Баськов В. В.</i> СИСТЕМА ТАКТИЧНИХ ПРИЙОМІВ ЩОДО ПРИПИНЕННЯ МАСОВИХ ЗАВОРУШЕНЬ В УМОВАХ МІСТА.....	13
<i>Будяченко О. М.</i> ОКРЕМІ АСПЕКТИ КВАЛІФІКАЦІЇ НЕЗАКОННОЇ ПОРУБКИ ЛІСУ.....	14
<i>Бурангулов А. В.</i> ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПІДГОТОВКИ ПЕРЕМОЖНИКІВ У РОЗВИНЕНИХ КРАЇНАХ СВІТУ ТА ЙОГО ЗАПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ.....	16
<i>Вайда Т. С., Кузнєцов О. І.,</i> МІКРОТАРГЕТИНГ ЯК ТЕХНОЛОГІЯ ЗБОРУ ІНФОРМАЦІЇ ЗА ЗАЛИШЕНИМИ КОРИСТУВАЧЕМ «ЦИФРОВИМИ СЛІДАМИ» У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ (ІНШИХ КОМП'ЮТЕРНИХ РЕСУРСАХ) ДЛЯ ЦІЛЕСПРЯМОВАНОГО ВПЛИВУ НА ОСОБУ.....	17
<i>Великий В. М.</i> РИЗИКИ ВІДНОШЕННЯ ДО ЗМІН, ПОВ'ЯЗАНИХ З ПРОЦЕСОМ РЕФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ.....	21
<i>Войтов Г. В., Бааджу Н. А.</i> ЗЛОВЖИВАННЯ ПРАВОМ: ПРОБЛЕМИ ДИСКРЕЦІЇ У ПРАВОЗАСТОСУВАННІ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ.....	22
<i>Герашенко О. С., Конєв О. Ю.</i> ЛІКВІДАЦІЯ БІОЛОГІЧНИХ НЕБЕЗПЕК.....	24
<i>Головко В. М.</i> ВПЛИВ ФІЗИЧНИХ НАВАНТАЖЕНЬ ТА РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ НА ЗДОРОВ'Я ПОЛІЦЕЙСЬКОГО.....	25
<i>Гомон Д. О.</i> ПРОФІЛАКТИЧНА МЕДИЦИНА ЯК ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОЇ ЦІЛІ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ.....	26
<i>Гоштинар С. Л.</i> ДОСВІД ІСПАНІЇ ТА ФРАНЦІЇ В НОРМАТИВНО-ПРАВОВОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РИНКУ ЗЕМЛІ.....	27
<i>Григорецька І. І.</i> ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТИВ УКРАЇНИ.....	29
<i>Дрішлюк В. І.</i> УНІФІКАЦІЯ ПРОЦЕДУРИ ПОДАЧІ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ЗАЯВ У ГОСПОДАРСЬКОМУ ТА ІНШИХ ВИДАХ СУДОЧИНСТВА.....	31
<i>Дужак О. В., Скуменко А. О., Шаповалов Д. О., Булгакова С. В.</i> ПРОФІЛАКТИКА БЕЗВІСНОГО ЗНИКНЕННЯ ДІТЕЙ – ОДИН З ПРІОРИТЕТІВ ДІЯЛЬНОСТІ «МОЛОДІЖНОЇ ЛІГИ МАЙБУТНІХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ».....	32
<i>Дулгер В. В.</i> ГЕНЕЗА ЦИВІЛЬНО-ВІЙСЬКОВИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ ПРАВОВИХ РЕЖИМІВ.....	34